

מידע משני צדי המתרגם

"כל המידע לכל הציבור" היתה כותרתו של מכתב למערכת שהתפרסם בגיליון הקודם של "הארץ, בריאות", וכותבו ריווח על מאמצים של כמה גופים גדולים לייסד במשותף מאגר מידע רפואי ארצי, לטובת הציבור.

כותב המכתב, ד"ר שלמה לבקוביץ, מנה את קשייהם של חולים במציאת מענה לכל שאלותיהם ובאיתור מידע כאשר למחלות שמהן הם סובלים, לטיפולים המוצעים להם, לזכויותיהם, לאפשרויות הטיפול החלופיות, ולסכנות שעליהם להביא בחשבון. "חוסר במידע זמין ובהסברים מגדיל את ההזדקקות לרפואה פרטית ויקרה, עוקפת מערכת", כדי להשיג תשומת לב, הסברים וטיפול", כתב לבקוביץ.

בית החולים הדסה, בשיתוף עם יד שרה, כבר מפעילים מרכז מידע בשם "דעת", ובו מאגר נתונים לטובת הציבור (ראו עמ' 22).

"המערכת הקלינית עמוסה מאוד ואינה מסוגלת למלא הלכה למעשה את ההיקף האינפורמטיבי הנרחב שההסכמה מדעת דורשת

העיקר

על פי חוק זכויות החולה. המידע הניתן לפונים בצורה מקצועית ומבוקרת מפחית חרדות, ממפה אפשרויות טיפול ומאפשר את שיתוף החולה ובני משפחתו בתהליך קבלת ההחלטות הטיפוליות", כתבה נאוה דולב, מנהלת שירות "דעת".

אין ספק שבשביל החולים, נגישות למידע היא חיונית. אך בעיית המידע אינה בעיית החולים בלבד: גם הרופאים, מצדם, מוצאים עצמם בכיעה – הם מתקשים להתמודד עם שטף המידע המגיע אליהם ושאותו הם נדרשים ללמוד ולהכיר, ומתקשים לאתר מידע אמין, מדויק ורלוונטי מתוך גודש החומרים שהם מוצפים בהם.

בגיליון האחרון של כתב העת "זמן הרפואה" מרווח ד"ר רן בליצר על שלושה מחקרים שבדקו את יכולתם של הרופאים למצוא מידע. במחקר שפורסם בשנת 1985 נמצא כי רופא נותר, בממוצע, עם שתי שאלות בלתי פתורות לכל שלושה חולים שהוא רואה. במחקר שפורסם בשנת 2000 נסקרו יותר מ-400 מפגשים בין מתמחים לחולים, ומספר השאלות הבלתי פתורות נשמר באותה תה פרופורציה. מחקר אחר הראה כי בקרב הרופאים הבכירים המצב חמור עוד יותר, כותב בליצר.

"לאורך השנים משתנה ההגדרה של מומחה", כותב בליצר. "מומחה אינו עוד מי שלמד וזוכר את כל המידע, אלא מי שיועד להשיג במהירות את מלוא המידע המעורב בתחום מומחיותו, לפרש אותו נכונה, ולהשליך ממנו מסקנות לחולה הספציפי היר שב מולו".

אולם כישרון זה אינו נחלת כל הרופאים, והכשרה שתסייע בידם עדיין אינה חלק מלימודי הרפואה. הכשרה כזאת תועיל לרופאים ולחולים לא פחות מהמיומנות בקריאת תוצאות בדיקות מעבדה או בפיענוח תצלום רנטגן.

דנית ניצן

הארץ, מוסד הבריאות, 8.6.04